

ИНФОРМАЦИЯ

Стартиране на координирани действия на ЕС за контрол на незаконната търговия с домашни любимци

Сътрудничество между държавите членки и Комисията през следващите месеци

Незаконното движение на домашни любимци не само оказва въздействие върху здравето и благосъстоянието на домашните любимци и общественото здраве, но също така засяга потребителите и причинява икономически щети при укриването на данъци и недекларираните приходи.

На 1.07.2022 г. Европейската комисия (ЕК), съвместно с Мрежата на Европейския съюз (ЕС) за агро-хранителни измами, стартира координирани мерки за контрол на несъответстващото движение и незаконната търговия с домашни любимци. Това идва в отговор на драстичния бум на незаконния трансграничен транспорт на животни на фона на нарастващото търсене на домашни любимци от началото на коронавирусната пандемия.

Основната цел на стартирания план е да защити както общественото здраве, така и здравето на животните чрез откриване на нередности, фалшифициране на официални документи и идентифициране на търговията с животни, прикрита като движение с нетърговска цел, както на границите, така и в рамките на ЕС.

Значителна част от незаконната търговия с домашни любимци вече се премести онлайн, като много електронни магазини и платформи публикуват реклами на „домашно отгледани“ кученца, някои дори предлагат доставка по целия свят. Тези животни обаче често се отглеждат във ферми за кученца извън ЕС, при изключително лоши условия, без почти никакво внимание към здравето или благосъстоянието на животните,

включително условията за транспортиране до бъдещи собственици, като трансграничният транспорт обикновено не се декларира пред компетентните органи.

Като се има предвид, че 8 милиона кученца на приблизителна стойност от 1 милиард евро са необходими годишно, за да задоволят европейския пазар, значителни количества приходи могат да бъдат иззети от трафикантите. През последните години държавите членки засилиха контрола си, както е отразено в техния обмен в модула за измами на системата iRASFF¹².

Нелоялни
търговски
практики

Укриване на данъци и
недекларирани
приходи

Въздействие върху здравето
и хуманното отношение към
домашните любимци

Риск за
общественото
здраве

(ЕК)

През 2021 г. уведомленията относно движението на домашни любимци представляват 28% от общия брой заявки. **Основната измамна дейност, идентифицирана от държавите членки, се отнася до фалшифицирани документи, използвани за транспортиране на домашни любимци, т.е. паспорти за домашни любимци в ЕС, серологични доклади за антитела срещу бяс и здравни сертификати.**

Наистина ли знаете откъде идва вашият домашен любимец?

През 2020 г. гражданите на ЕС притежават приблизително около 70,5 милиона кучета и 80,8 милиона котки. Годишното търсене на кучета в целия ЕС може да надвиши 8 милиона животни. Въпреки че част от това търсене се задоволява от лицензирани животновъди/развъдници, както и от законен внос, важна част от тези животни идва от незаконната търговия и нерегистрираното транспортиране от държави извън ЕС. Освен това през последните години домашните любимци все повече се рекламират чрез популярни онлайн платформи и социални медии. Много от тези реклами предлагат

¹ https://food.ec.europa.eu/system/files/2021-04/food-fraud-reports_20210129_minutes.pdf

² https://food.ec.europa.eu/safety/agri-food-fraud_en

животни не от официални развъдчици, а от незаконни източници с неприемливи условия за развъждане.

Защо си струва да сте наясно с търговията на домашни любимци?

Незаконно търгуваните домашни любимци често се вземат от майките си твърде рано, без напълно развита имунна система. Те се транспортират на дълги разстояния в лоши условия и често умират много рано. Ако стигнат до местоназначението, здравето им може да бъде застрашено и те са склонни да развият поведенчески затруднения. За новия собственик това създава емоционален стрес и икономически загуби, които осиновяващите семейства не са

предвидили и може да не са подготвени да се справят с тях. В крайна сметка тежестта на лечението и грижите за тези животни ще попадне в ръцете на законните приюти, което допълнително ще натовари ограничените им ресурси.

Основните отговорни страни, идентифицирани в случаите, са животновъди, ветеринарни лекари и превозвачи, които редовно транспортират домашни любимци през границите. Тези животни често са нерегистрирани и придружени от фалшифицирани документи: незаконно издадени паспорти на ЕС и здравни сертификати, предоставящи

невярна информация за възрастта и произхода, или подправени лабораторни резултати за антитела срещу бяс. Последното поражда загриженост особено за животните, идващи от държави, в които болестта бяс все още е широко разпространена.

Колко ни струва това?

Важно е да се има предвид, че основната икономическа изгода за измамниците идва от укриването на данъци (приходи и ДДС). Стопанските дейности на незаконните търговци и търговците на кученца не са надлежно декларирани и създават нелоялна конкуренция и икономическо предимство за тези, които продават твърде млади домашни любимци и пропускат правни и санитарни задължения.

Кученце, отгледано в страни извън ЕС или в някои държави-членки на ЕС, може да бъде закупено по-евтино за около 30 EUR от търговец, който след това може да препродава животното в магазин за домашни любимци за 10 пъти повече или в крайна сметка на крайния потребител за повече от 1 000 EUR. Като се има предвид, че 8 милиона кученца, представляващи обща стойност 1 милиард евро, се очаква да бъдат необходими годишно за задоволяване на европейския пазар, значителни приходи могат да бъдат възстановени в ЕС от трафикантите на кученца.

Различни елементи, свързани с незаконната търговия с домашни любимци

✚ Закупуване на домашни любимци онлайн от непроверени източници

Значителна част от търговията с домашни любимци вече се е преместила онлайн, като много онлайн магазини и платформи публикуват реклами на сладки „домашни“ кученца, някои дори предлагат доставка по целия свят. Много от тези дилъри не са регистрирани животновъди, но внасят домашни любимци много евтино от чуждестранни ферми за кученца и препродават животните за огромна печалба, заблуждавайки потребителя в процеса. Тези животни често се отглеждат в изключително лоши условия, без оглед на здравето на животните или хуманното отношение към тях, преди да бъдат преждевременно отделени от майките си и да продължат дълго пътуване до местоназначението си.

✚ Измамни „спасяващи фирми“

Съществуват измамни „спасителни“ асоциации, събиращи с измама домашни любимци с цел повторно настаняване под прикритието на спасяване на домашни любимци. Тези „спасителни дружества“ често не декларират транспортирането на домашни любимци пред компетентните органи, като по този начин заобикалят подходящите проверки за здравето на животните и хуманното отношение към тях. За придобиването на домашния любимец обикновено се изисква „символична такса“, обяснена като предполагаемата цена за транспорт или грижи. Тъй като движенията не са обявени за търговски, тази такса и икономическата печалба от сделката остават

незабелязани от властите и позволяват укриване на данъци от страна на тези измамни сдружения.

Нерегистриран внос от държави извън ЕС

Незаконното, нерегистрирано движение от държави извън ЕС е от голямо значение за европейските държави, които защитават здравето на животните и общественото здраве от зоонотни заболявания и се опитват да възпрат измамниците, участващи в тези дейности. Трудно е да се гарантира проследимостта на всички домашни любимци, преминаващи границите на ЕС, тъй като търговците на домашни любимци злоупотребяват със законодателството на ЕС относно движението на домашни любимци, което позволява на „собствениците на животни“ да пътуват с до пет броя домашни любимци при определени условия, без да се налага да записват транспорта в TRACES³ или да представят внесени животни на граничните контролни пунктове (ГКП). На практика „собственикът“ ще пътува с няколко животни през входните пунктове за пътници и след пристигането си на местоназначението прехвърля собствеността върху животното директно на купувача. Кученцата често се купуват на ниска цена в някои трети държави и след това се транспортират и продават с много високи печалби в държави от ЕС, където съществува пазар за такива.

Непроследимо движение в държавите от ЕС/ЕАСТ

Друг популярен начин на действие е нерегистрираната търговия, прикрита като движение с нетърговска цел в държавите от ЕС/ЕАСТ. Липсата на регистрация на ветеринарните здравни сертификати в документите на ЕС в TRACES, макар и задължителна, води до липса на проследимост на произхода/дестинацията на животното. Кученцата често се купуват на ниска цена в някои държави членки и след това се транспортират и продават с много високи печалби в други държави от ЕС, където съществува пазар за такива.

Рязане на опашката и на ухото

Рязането на опашките и изрязването на ухото са т. нар. естетически операции, извършвани на много чистокръвни животни като Dobermanns, Schnauzers и Boxers и др. Тези процедури са много спорни, тъй като обикновено се извършват по козметични причини на много млади кученца. Европейската конвенция за защита на домашните любимци, ратифицирана от 24 държави от ЕС, забранява подобни практики. Тези практики са забранени и в България с единственото изключение, когато са необходими по медицински показания.

Боеве с кучета

Въпреки че е незаконно, организирани боеве с кучета все още се провеждат в много части на Европа. Трудно е да се оцени мащабът на тези практики, както при много други незаконни дейности, но борбата с кучета генерира приходи от хонорари, входни такси и хазарт. Има много породи кучета, търгувани и използвани за борба — включително Tosa Inu, American Pit Bull Terrier, American Staffordshire Terrier, Rottweiler, Fila Brasileiro, Dogo Argentino, Presa Canario, Neapolitan Mastiff и др.

³ TRACES – Trade Control and Expert System – Системата за търговски контрол и експерти е уеб базиран инструмент за сертифициране на ветеринарни лекари, използван от Европейския съюз за контрол на вноса и износа на живи животни и животински продукти в рамките и извън границите му. Мрежата му е под отговорността на Европейската комисия.

Действия на ЕС за правоприлагане

След нарастващите подозрения за измами в този сектор, докладвани от държавите членки, Европейската комисия и държавите от ЕС/ЕАСТ⁴ се споразумяха на 1 юли 2022 г. да започнат правоприлагащи действия на ЕС за борба с незаконната търговия с домашни любимци.

Контролните мерки по плана ще продължат до началото на 2023 г. и ще бъдат координирани от Мрежата на ЕС за борба със селскостопанските и хранителните измами⁵.

Действия на ЕС за правоприлагане

Диаграма, показваща компонентите на Мрежата на ЕС за борба със селскостопанските и хранителните измами

Освен това координацията ще работи за възпиране на измамници, участващи в този нелегален трафик. Неправителствени организации за защита на животните (НПО) ще подкрепят действието, като предоставят допълнителни разузнавателни данни и констатации от онлайн търсения. За да се справят правилно със сложните разследвания на престъпни мрежи, тези координирани мерки се обединяват с полицейските сили в рамките на сътрудничеството EMPACT Envicrime⁶, което се бори с организираната престъпност на ниво ЕС.

⁴ Европейската асоциация за свободна търговия, или ЕАСТ е търговски блок от държави в Западна Европа. Създадената през 1960 г. като реакция на основаването на ЕИО, за да се предотврати опасността от икономическа дискриминация. В течение на годините двете организации развиха тесни икономически отношения една с друга, които завършиха с извършеното през 1994 година основаване на Европейското икономическо пространство. ЕАСТ загуби в известна степен от значимостта си чрез присъединяването в няколко кръга към Общността на редица страни-нейни членки (разширяване). След присъединяването на Финландия, Австрия и Швеция към ЕС (1995 година) сега ЕАСТ обхваща само Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария.

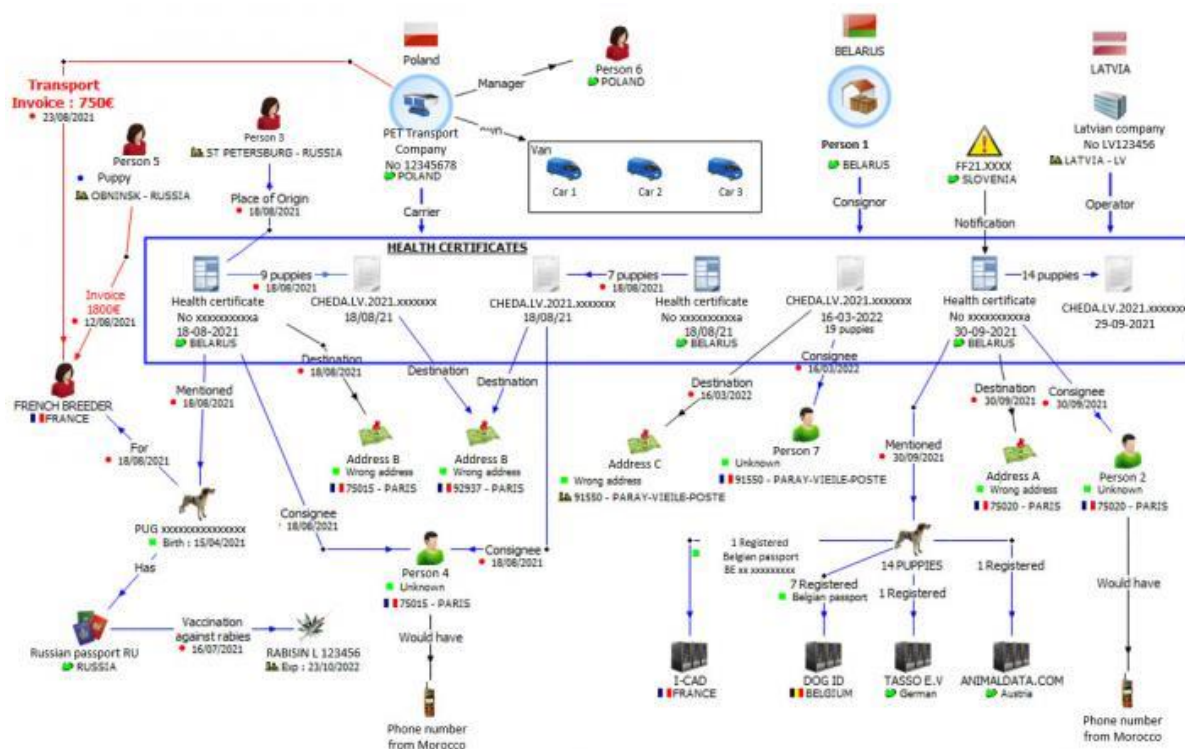
⁵ https://food.ec.europa.eu/safety/agri-food-fraud_en

⁶ <https://www.europol.europa.eu/crime-areas-and-statistics/empact>

Основните цели са:

- Опазване на здравето на домашните любимци и общественото здраве (бяс, лептоспироза, ехинококоза и др.) чрез откриване на нередности и фалшифицирани официални документи (паспорти, доклади от тестове за бяс и здравни сертификати).
- Идентифициране на търговията с животни (търговски движения), прикрита като движение с нетърговска цел, както по границите, така и по-късно в рамките на ЕС.
- Възпиране на участващите измамници (развъдници, превозвачи, ветеринарни лекари, търговци).

Следната карта за проследяване показва трансгранично разследване, в което участват държави от ЕС и държави извън ЕС. Той е създаден въз основа на разузнавателни данни, събрани от съответните бази данни (т.е. TRACES), регистратори на микрочипове за домашни любимци и официални документи (напр. здравни сертификати). Представените случаи са анонимизирани.

Диаграма за илюстриране на сложността на разследванията на мрежи, подобни на организираната престъпност

Диаграмата перфектно илюстрира сложността на разследванията на мрежи, подобни на организираната престъпност. Ето защо тази операция е съвместна с полицейските сили в рамките на сътрудничеството ЕМРАСТ Envicrime за борба с организираната престъпност на равнище ЕС.

Използвана литература и повече подробности:

EU Enforcement Action on illegal trade of cats and dogs;
https://food.ec.europa.eu/safety/agri-food-fraud/eu-coordinated-actions/coordinated-control-plans/illegal-movement-pets_en

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136
<http://corhv.government.bg>, <http://mzh.government.bg>
тел. 02/4273056

Launch of the EU Coordinated Control Action on the illegal trade of pets; Member States and Commission to cooperate in the coming months] date: 04/07/2022]
<https://ec.europa.eu/newsroom/sante/items/752488/en>

Други научни становища и актуална информация от областта на здравето, хуманното отношение и благосъстоянието на животните, антимикробната резистентност, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига:

<http://corhv.government.bg/>

<http://corhv.government.bg/?cat=27>

<http://corhv.government.bg/?cat=71>

2.08.2022 г.

д-р Мадлен Василева

Център за оценка на риска по хранителната верига